

JURNAL

ПЕNТРȢ РЕSПÎNDIРЕА ШТIИNЦЕЛОРȢ NАТȢРАЛЕ ШI ЕSАКТЕ, ÎN ТОАТЕ КЛАSЕЛЕ.

Pediцeatȣ̆

de

PROFESOR DOCTOR IULIU BARASH.

№ 29. (Anȣлȣ̆ алȣ̆ dȣoiлea) Бȣкȣpeшtĭ Aвгȣstȣ̆ 1-iȣ̆, 1857.

Sapea.

Aptiкoлȣлȣ̆ II-лea.

Maĭ totȣ̆-d'aȣna лȣкpȣpiлe чeлe maĭ neчesapie шi чeлe maĭ oбiчnȣite nȣ лe лȣъmȣ̆ în seamъ. Oбiчeiȣлȣ̆ faчe къ bedepea лop nȣ faчe asȣпpъne niчĭ o imnpesiȣne. Nȣmaĭ лȣкpȣлȣ̆ neoбiчnȣitȣ̆ шi papȣ̆, esчitъ кȣpiozitatea noastpъ. Aшa dapȣ̆ în toate ziлeлe, sъpaкȣлȣ̆ шi бoгatȣлȣ̆ bede пe masa sa soлniцe кȣ sape, eлȣ̆ nȣ noate sъ шeazъ лa masъ fъpъ dînsa; кȣ toate aчestea, papȣ̆ къ biпe кȣiba în rîndȣ̆ a'шĭ întpeбa »de чe sapea e кomпȣsъ? Чe matepie este? Чe fopцъ nosedъ шi în чe modȣ̆ лȣкpeazъ asȣпpa кopпȣлȣĭ nostpȣ?

Кindȣ̆ пȣnemȣ̆ noĭ o бȣкatъ miкъ de sape пe bîpfȣлȣ̆ лimбeĭ, oбsepbъmȣ̆ къ se disoлbъ (tonemte). Dapȣ̆ чe este aчestȣ̆ fenomenȣ̆ nȣmitȣ̆ tonipe saȣ̆ soлȣцiȣne? Кindȣ̆ пȣnemȣ̆ nisinȣ̆ în aпъ шi îлȣ̆ amestekъmȣ̆, nisinȣлȣ̆ se amestekъ кȣ aпa кape devine tȣpбȣpe, dapȣ̆ пȣindȣ̆ în пaxapȣл aчesta кîte-ba minȣte în penaȣsȣ̆, nisinȣ кade пe fȣndȣлȣ̆ пaxapȣлȣĭ шi aпa devine лimпede кa maĭ nainte; dapȣ̆ пȣindȣ̆ o бȣкatъ de sape în aпъ, bedemȣ̆ къ se faчe nevъzȣtъ шi aпa pъmîne лimпede totȣ̆-d'aȣna. Aпoĭ гȣstîndȣ̆ aкȣmȣ̆ aпa, bedemȣ̆ къ чea maĭ miкъ кътime de aпъ, este sъpatъ; asemenea sъ ȣpmeazъ шi кȣ saxap tonitȣ̆ în aпъ; шi eлȣ̆ sъ faчe nevъzȣtȣ̆ шi aпa pъmîne dȣлчe npetȣtindenea. Eatъ къ avemȣ̆ doъ feлȣpĭ de împpeȣnъpĭ întpe кopпȣpĭ soлide шi fлȣide; лa ȣnȣ̆ feлȣ̆, amestekъtȣpa лopȣ̆ e nȣmaĭ mekaniкъ nenъtpȣnzъtoape шi în panaoшȣ̆

корпȣлȣ̆ solidȣ̆ se desпapte de корпȣлȣ̆ flȣidȣ̆ (прекȣмȣ̆ ла nisipȣ̆ кȣ апъ), dapȣ̆ ла felȣлȣ̆ алȣ̆ doilea, корпȣлȣ̆ flȣidȣ̆ пътрȣnde în toate пърцiле sале корпȣлȣ̆ solidȣ̆ ші îlȣ̆ face кȣ totȣлȣ̆ невъзȣtȣ̆ (прекȣмȣ̆ ла sape saȣ̆ ла saxapȣ̆ în апъ); нȣмаĭ modȣлȣ̆ алȣ̆ doilea съ нȣмеште solȣцiĭ saȣ̆ topipe; нȣмаĭ de acтȣ̆-felȣ̆ de корпȣрĭ ziчемȣ̆ къ sîntȣ̆ *solȣbile*. Dapȣ̆ прекȣмȣ̆ корпȣpile solȣbile se disolвȣ̆ (topeskȣ̆) în апъ, аша sîntемȣ̆ în stape съ skoatемȣ̆ din solȣцiȣne корпĭ solidĭ în fopma лорȣ̆ primitiвъ. Kîndȣ̆ пȣнемȣ̆ solȣцiȣne de sape în апъ întp'ȣnȣ̆ вasȣ̆ neadînkȣ̆, еспȣсȣ̆ ла aepȣ̆, atȣnчĭ apa se ва еваpopa (se ва skimба în гasȣ̆ saȣ̆ абȣрȣ̆ de апъ) ші пе fȣndȣлȣ̆ вasȣлȣĭ ворȣ̆ ръmînea корпĭ mічĭ de fopma кȣбiкъ регȣлатъ ші tpanspepentъ. Aчestĭ корпĭ se нȣmeskȣ̆ în Mineралоџie (шtiinца mineралелорȣ̆) *Kpistале* de sape. Fieшĭ-каре корпȣ̆ solȣбілȣ̆ аре kpistалеле sале пропрiĭ; kîndȣ̆ easъ din solȣцiȣne, приimeште totȣ̆-d'aȣna aчeste fopme; паркъ о mînъ misтepioasъ 'л-а fopmatȣ̆ în minȣtȣлȣ̆ ешіpeĭ din solȣцiȣne dîndȣ-ĭ fopma de kpistале хотъpîte пентрȣ dînsȣ. Съ тъiемȣ̆ ȣнȣ̆ kpistалȣ̆ кȣбiкȣ̆ de sape în sȣte de бȣкъцĭ mічĭ, fieшĭ-каре бȣкатъ este iаръшĭ ȣнȣ̆ кȣбȣ̆ mikȣ̆, ші тъindȣ̆ ші aчeste кȣбе пînъ ла кȣбе mikposkопiче, iapȣ̆ ворȣ̆ еші кȣбȣрĭ регȣлate. Eatъ misтepiȣлȣ̆ креацiȣneĭ! Keapȣ̆ în петре, кеарȣ̆ în minepале se aflъ паркъ ȣнȣ̆ sȣflетȣ̆ каре manцine fopma aчesteĭ fiinцe брȣte. Omȣлȣ̆ de pîndȣ̆ kîndȣ̆ аре în mînъ о бȣкатъ de sape ȣskатъ, нȣ шtie къ кеарȣ̆ în aчesатъ бȣкатъ ȣskатъ, se aflъ апъ; dapȣ̆ kpîndȣ̆ поате съ se înkpedinцеазъ de aчeasta, kîndȣ̆ ва пȣне aчeastъ бȣкатъ de sape пе о табліе de tinikia, о ва înкълzi біне, atȣnчĭ кȣ ȣn sgomotȣ̆ tape sapea se ва sпарџе în бȣкъцĭ, ші dintp'însa ва еші апъ în fopma de абȣрĭ. Kîntъpindȣ̆ акȣмȣ̆ aчeste бȣкъцĭ, о съ ведемȣ̆ къ kîntъpeskȣ̆ maĭ пȣцinȣ̆ de kîtȣ̆ maĭ nainte, ші лipsa este tokmaĭ кътъцimea апеĭ че s'a еваporatȣ̆ ла înкълzipea sapeĭ.

Dapȣ̆ kimistȣлȣ̆ нȣе mълцȣmitȣ̆ de aчeasta; пентрȣ елȣ̆ нȣе destȣлȣ̆ съ шtie къ бȣкъцĭ de sape ȣskатъ копpindȣ̆ întp'înseле апъ невъзȣтъ, елȣ̆ înкъ ва съ afle dakъ sapea este ȣнȣ̆ корпȣ̆ simплȣ saȣ̆ компȣсȣ̆ ші de че este компȣсȣ̆? Spe aчestȣ̆ skопȣ̆, елȣ̆ face *анализа kimikъ*. Aнализа este în mîna kimistȣлȣĭ aчeea че ера toptȣpa în mîna tpiбȣnелеĭ inkȣizeцiȣnĭ алтъ datъ. Întokmaĭ ка inkȣizetopȣлȣ̆ prin toptȣpъ, аша ші kimistȣлȣ̆ prin анализъ aflъ toate sekpeteле челе maĭ askȣnse în fiinцa обжектȣлȣĭ алȣ̆ черчетъpeĭ sале. Dapȣ̆ întokmaĭ ка sȣбtȣ̆ toptȣpъ, aчeastъ fiinцъ se nimічеште, аша ші prinȣ̆ анализа kimikъ, корпȣлȣ̆, обiektȣлȣ̆ черчетъpeĭ, se nimiчеште desfъkîndȣse în елементеле sале. Съ asistъмȣ̆ акȣмȣ̆ ла о asemenea toptȣpъ а sъpeĭ, întp'ȣнȣ̆ лаборatopiȣ̆ kimikȣ̆; este maĭ пȣцinȣ̆ sînцеросȣ̆ de kîtȣ̆ toptȣpa, алтъ datъ în палатȣлȣ̆ лȣĭ Don Torquado în Spania.

Kimistȣлȣ̆ ia о бȣкатъ de sape, о topеште în пȣцinъ апъ ші toapnъ peste solȣцiȣne чева вitpiолȣ̆ saȣ̆ ачidȣ̆ sȣлfiкȣ̆; îndatъ съ ва apъta о fepбере tape, о mȣлцime de бъшikȣцĭ mічĭ пліне кȣ ȣнȣ̆ felȣ̆ de aepȣ̆, se ворȣ̆ sȣĭ пе sȣпрafaцa апеĭ; aчestȣ̆ aepȣ̆ аре о odoape партiкȣларъ sȣfoкatoape (înекътoape), аре ȣнȣ̆ гȣstȣ̆ акрȣ ші skimбъ колоарea плантелорȣ̆ віnete în poшiĭ. Dakъ авемȣ̆ гріжъ съ kondȣчемȣ̆ aчestȣ̆ aepȣ̆ партiкȣларȣ̆ întpȣ ȣнȣ̆ вasȣ̆ înkisȣ̆ în апъ, atȣnчĭ ші апа о съ aibъ ȣнȣ̆ гȣstȣ̆ акрȣ ші нȣmita odoape партiкȣларе sȣfoкatoape; шtimȣ̆ aкȣмȣ̆ къ апа а înгiцitȣ̆ aчestȣ̆ aepȣ̆; aчeastъ апъ о нȣmimȣ̆ акȣмȣ̆ апъ amestekатъ кȣ ачidȣ̆ клоpikȣ̆; аша dapȣ̆ amȣ̆ aflатȣ̆ къ în sape epa копрinsȣ̆ ачidȣ̆ клоpikȣ̆.

Kîndȣ̆ кътъмȣ̆ а анализа ачidȣлȣ̆ клоpikȣ̆, ведемȣ̆ къ ші елȣ̆ este ȣнȣ̆ корпȣ̆ компȣсȣ̆ de idpoџенȣ (ȣнȣ̆ елементȣ̆ алȣ̆ апеĭ) ші de клорȣ̆, ȣнȣ̆ гаzȣ̆ foapte веnenатȣ̆ ші sȣfoкatopȣ̆. Aчestȣ̆ клорȣ̆ аре întpe алте кȣалiтъцĭ ші кȣалitatea a stpika toate колоpiле flopiлорȣ̆. Ȣнȣ̆ tpandafipȣ̆ цinȣtȣ̆ în абȣрĭ de клорĭ, îndатъ se face албȣ̆. Dapȣ̆ елȣ̆ stpikъ ші mateрiiле opganiче въtъмъtoape, de aчeea întpeбȣinцъмȣ̆ гаzȣ̆ клорȣ̆ пентpȣ desinfektaцiȣnea (кȣръцipea) odoapелорȣ̆ неплъкȣte s. e. ла ȣmблетoape ка ші ла лȣкрȣрĭ бъnsite кȣ пpobine de пъtimĭ лipiчioase, къчĭ каȣза лipipeĭ aчestopȣ̆ пъtime este о fiinцъ opganikъ въtъmъtoape.

Sîntȣ̆ mȣлte еспepimente пробабiле, къ ачidȣлȣ̆ клоpikȣ̆ este ȣнȣ̆ компȣсȣ̆ de гаzȣ̆ клорȣ̆ ші de гаzȣ̆ idpoџенȣ̆. Челȣ̆ maĭ фpȣmosȣ̆ еспepimentȣ̆ în paпopтȣлȣ̆ aчesta, este, kîndȣ̆ лȣъмȣ̆ amîndoъ aчeste гаze, ле amest-къмȣ̆ întp'ȣнȣ̆ вasȣ̆ de stiклъ

шi еспȣнетȣ пасȣлȣ inflȣinцeĭ лȣminei, îndатъ кȣ ȣнȣ sгomotȣ mape s-împpeȣнȣ aчeste amîndoъ raze шi stiкла se snapцe. Акȣmȣ шtimȣ къ în sape esistъ avidȣ клopikȣ шi gazȣ клopȣ, aшîndoъ sîntȣ matepiĭ foapte пpeчioase kiapȣ în indȣstpie; къчĭ metaлeлe чeлe maĭ пpeчioase, adeкъ aȣpȣлȣ шi плatina, se topeskȣ нȣmaĭ în aчeste flȣide.

Iatъ tpiȣmfȣлȣ шtiinцeĭ modepne! De miĭ de anĭ oamenii кȣnoskȣ sapea, dapȣ de пȣцinĭ anĭ шtiȣ къ нȣe ȣнȣ кopпȣ semплȣ, чi ȣнȣ кopпȣ komпȣsȣ de avidȣ клopikȣ, de клopȣ шi de ȣнȣ aлtȣ кopпȣ anȣme: Natrum, despre кape вomȣ вopбi în aptiкoлȣлȣ biitopȣ.

Boa constrictor saȣ peцeлe шерпiлорȣ.

Natȣpa a пpodȣsȣ în toate difepiteлe клase aлe animaлeлорȣ niшte sпeцe шi цenȣpĭ d'o mъpime saȣ fopцъ ковîршitoape. Аша авемȣ леȣлȣ шi eлefantȣлȣ întpe animaлeлe patpȣ-pede (кȣ patpȣ пiчioape) пe ȣsкatȣ, вȣлtȣpȣлȣ întpe пaсepiлe че локȣeskȣ în aepȣ, Балена saȣ Kitȣ întpe animaлeлe de mape шi вoa întpe шерпĭ, пȣtemȣ ziчe шi întpe toate pentiлiiлe; къчĭ елȣ se faче în цenepe шi maĭ mape de kîtȣ кpokodiлȣ кеар.

Natȣpa a pefȣzatȣ aчestȣĭ шерпе цigantiче apma teppiбiлъ, кape a dato aлtopȣ шерпĭ maĭ miчĭ, adeкъ dinцi otpъвiцĭ пpeкȣmȣ ĭĭ ape віпера шi кpotaлe saȣ шapпeлe sȣnitopȣ; adeкъ, aчeштĭ шерпĭ aȣ ȣнȣ dinte înkipлigatȣ, de desȣбtȣлȣ къpȣia se aflъ o пȣнгȣлiцъ saȣ гîлкъ (гланdeлъ), кape skoate otpaвa; din гîлкъ ease ȣн каналȣ mikȣ шi пъtpȣnde dinteлe пînъ ла къпъtiiȣлȣ sъȣ, ast-feлȣ în kîtȣ, kîndȣ шapпeлe a mȣшкatȣ пe чine-ва, atȣнчĭ îndatъ dȣпe че a pъпitȣ пелеа omȣлȣĭ (saȣ a ȣнȣĭ animaлȣ) aпase кȣ dinteлe пe гланdȣла венenatъ, o stpînцe шi aшa кȣpцe otpaвa пpin каналȣ ла къпъtiiȣлȣ dinteлȣĭ, шi d'aкoлo o вapsъ în panъ; aшa dapȣ fie-кape шapпe венenatȣ kîndȣ mȣшкъ пe ȣн omȣ, aлtoeшte otpaвa în кopпȣлȣ sъȣ. De aчeea шерпiĭ че н'aȣ dinцiĭ otpъвiцĭ, adeкъ fъкȣцĭ ast-feлȣ, нȣ potȣ sъ otpъвeaskъ пe niminea. Шapпeлe Boa este întpe aчeштĭ шерпĭ кape н'aȣ dinцĭ венenaцĭ.

Dap dakъ пe d'o пapte, шapпeлe Boa нȣe tepiбiлe пpin otpaвъ, пe d'aлtъ пapte e foapte tepiбiлe пpin mъpimea шi fopцa лȣĭ estpaopdinapъ, къчĭ елȣ ажȣнцe пînъ ла o mъpime de 20 metpe, ла гpositmea ȣнȣĭ omȣ шi ла o fopцъ aшa de estpaopdinape, în kîtȣ лesne бipȣeшte шi omoapъ пe ȣнȣ eлefantȣ, ȣн pinoчepȣ saȣ ȣн Hypopotamȣ, кеар a бipȣi ȣнȣ воȣ sъбatikȣ, este o жȣкъpie пentpȣ dînsȣлȣ.

Mъpimea цigantiкъ a aчestopȣ шерпĭ, ĭĭ a fъкȣtȣ чeлeбpi în toate цъpiлe ȣnde se гъseskȣ, dapȣ totȣ aчeasta a fъкȣtȣ къ sîntȣ шi tepoapea oamenilopȣ, кape ĭĭ гoneskȣ neînvetatȣ. Aчeastъ împpeцiȣpape, apoĭ шi вieaцa sinгȣpatiкъ a aчestopȣ шерпĭ, fiindȣ къ sîntȣ siлiцĭ a tpъi fieкape întp'ȣнȣ цinȣtȣ deoseбitȣ; aлtminтepeлea ap minкa кȣpindȣ toate animaлeлe patpȣ-pede че sîntȣ aкoлo, toate aчeste împpeцiȣpъpĭ, ziчemȣ aȣ fъкȣtȣ къ aчeштĭ шерпĭ sîntȣ papĭ.

Sîntȣ kîte-ва sпeцe de Boa; чea maĭ кȣnoskȣtъ este *Boa Constrictor* (Boa Devin, înfъцiшatȣ în aлъtȣpata fiгȣpъ). Aчestȣ шерпe e венepatȣ кa o zeitate de кътpe mȣлцĭ пopȣлĭ în Afpiкa, India шi кеар în Amepiкa.

Eatъ кȣmȣ se espprimъ чeлeбpȣлȣ natȣpaлistȣ *Lacépède* în papoptȣлȣ aчestȣĭ шерпe.

«Шерпiĭ Boa's, ziчe елȣ, sîntȣ чeĭ maĭ mapĭ шi чeĭ maĭ tapĭ întpe шерпĭ; нȣ sîntȣ венinoшĭ, eĭ ataкȣ нȣmaĭ animaлe kîndȣ ле e foaшe, dapȣ atȣнчĭ нȣ ataкъ пpin mȣшкъtȣpĭ кa чeĭ-лaлцĭ шерпĭ, чi пpin fopцa лopȣ mȣskȣлapъ, estpaopdinape шi пpin кȣpaцiȣлȣ лopȣ. Кȣ aчeлa кȣ кape se лȣпtъ atȣнчĭ, sȣsцine o лȣптъ sinчepъ, apma кontpa apmeĭ. Fopцa кontpa fopцeĭ, шi inamiкȣлȣ лopȣ н'ape sъ se teamъ къ пpintp'o miкъ mȣшкъtȣpъ datъ пpin fȣpiш, o sъ капete moapte кpȣdъ шi пpipitъ кa ла чeĭ-лaлцĭ шерпĭ.»

«Întpe шерпiĭ din цenȣлȣ Boa, чeлȣ maĭ distenгatȣ шерпe este чeлȣ нȣmitȣ Devin». Natȣpa 'лȣ a fъкȣtȣ peцeлe шерпiлорȣ пpin sȣпepiopitatea dapȣpiлорȣ че ĭĭ a акopdatȣ; fpȣmȣseцe, mъpime, aцiлitate, fopцe шi indȣstpie; ĭĭ a datȣ toate dapȣpiлe, afapъ нȣmaĭ d'ȣнȣ dapȣ foapte tpistȣ, adeкъ a otpъвi; ȣнȣ dapȣ кape na-

ꙋра a datꙋ în ценере шерпілорꙋ челорꙋ mічї, ші каре a фъкꙋtꙋ къ omꙋлꙋ прівеште totꙋ ценꙋлꙋ шерпілорꙋ кꙋ o mape teroape.»

Negрешітꙋ къ ast-felꙋ de шерпї ерaꙋ ачеia de каре ворбескꙋ ꙋнii воіажорї demnї de кредінцъ, къ аꙋ възꙋtꙋ, къ шерпії аꙋ înгиціtꙋ oamenї, întoкmaї ка шерпії поштрii înгitꙋ шоаречї. Negрешітꙋ къ totꙋ astꙋ-felꙋ de шарпе ера ачела каре пе църmꙋріле Афрічеї, a împedікatꙋ naintapea apmadieї pomane комаndatъ de Regulus, ші ачестꙋ ценералꙋ ера silitꙋ a organiza ꙋнꙋ atакꙋ регꙋлатꙋ în контра ачестꙋї pentilꙋ каре a kostatꙋ вieaца maї mꙋлторꙋ soldaцї.

Фъптꙋра корпꙋлꙋї a ачестꙋї animalꙋ este чеа ꙋрmъtoape. Капꙋлꙋ съꙋ e potꙋndꙋ, ла вîрфꙋ акоперітꙋ кꙋ solzї asemenîndꙋ кꙋ ачеia че'ї аре пе spinape; фрꙋntea sa e pidікатъ, dibizatъ în лꙋнціmea eї printr'o варгъ; окії 'ї sîntꙋ foapte mapї, ботꙋлꙋ лꙋнгꙋ пътатꙋ кꙋ пете галбене ші ла бꙋza de жos пе ꙋnde ese лімба фꙋркатъ, este o тъїєtꙋръ adînкъ; кînd deskide гꙋра, презintъ o голічіꙋне foapte mape. Dinцiї seї sîntꙋ aша de mapї ка dinцiї ꙋнꙋї кîїне mape, пе бꙋртъ аре 246 de tabліце saꙋ de плачї, лîнгъ каре ꙋmблъ doꙋe pîndꙋpї de solzї exагонї (фъкꙋte în 6 колцꙋpї); koada каре абіа аре a zечеа парте a лꙋнцiмеї корпꙋлꙋї, este skꙋptъ ші tape. Dapꙋ колоріле ачестꙋї шарпе sîntꙋ foapte вapiate ші foapte плъкꙋte în împъpцipea лорꙋ. Капꙋ-ї este negrꙋ ші оакешꙋ, de mꙋлте орї de fopma ꙋнеї крꙋчї; пе spinape se вꙋdꙋ ші алте пете dispꙋse кꙋ simetpie, ꙋнеле авîndꙋ колоаре галбенъ de аꙋрꙋ, алтеле рошії saꙋ negre, iap алтеле de колоареа kastaneї, saꙋ foapte рошії înконціꙋрate de лінії чіркꙋларе de колорї maї deskise, în кîtꙋ de departe seamъпъ кꙋ окії. Партеа de жosꙋ a корпꙋлꙋї este de колоаре neагръ saꙋ înkisъ; тpeбꙋе s'adъогъmꙋ, къ ачесте колорї пꙋ sîntꙋ konstante чі варіабіле.

Ꙋnii 'ші аꙋ imaцinatꙋ къ кеар în sꙋdꙋлꙋ Еꙋропеї esistъ Boa's, însъ *Latreille* a аръtatꙋ къ пꙋе aша.

Boa se пꙋtpeште de черbi, gazeле, taꙋpї ші кîte odatъ ші de tigpi ші леї. *Clerius* zіче къ a deskis în India корпꙋлꙋ de тpeї Boa's ші a гъsitꙋ în ꙋнꙋлꙋ ꙋнꙋ чербꙋ, în алтꙋлꙋ ꙋн цапꙋ кꙋ коарпеле sале ші în ал тpeiлеa, ꙋнꙋ поркꙋ spinosꙋ (porc-épic) кꙋ spinъpiле sале! Totꙋ елꙋ deskpie o лꙋптъ teppiбілъ întp'ꙋн Boa ші ꙋнꙋ biволꙋ ші zіче: s'a аꙋzitꙋ ла o depъptape de o mie de паꙋрї ші maї біне, рꙋпtꙋра oaseлорꙋ biволꙋлꙋї, zdpoбitꙋ прін Boa! *Latreille* обсервъ ла ачеstea: кꙋmꙋ ар пꙋтеа орї-че animalꙋ ші кеар ші ꙋнꙋ omꙋ sъ pesiste ла ачестꙋ шарпе авîndꙋ o лꙋнціme de 20 metpї, каре dъ пъвалъ peste чіне-ва, îлꙋ înвелеште, апасъ кꙋ mꙋшкії sъї, авîndꙋ o fopцъ tepiбілъ, ші totꙋ de odatъ înконціꙋрîndꙋ mîiнеле ші пічіоареле ка кꙋ легътꙋрї de fiepꙋ, în кîtꙋ пꙋ potꙋ sъ se mіше ші omꙋлꙋ ръmîne кamꙋ легатꙋ, паралізатꙋ, datꙋ în воінца ачестеї feape înгpozitoape? Adъогаці ла ачеастъ pozіціꙋне tepiбілъ ші odoapea аерꙋлꙋї stpікатꙋ прін esалаціꙋніле ачестꙋї шарпе, каре impesteazъ (otpъвеште) аерꙋлꙋ ꙋнde se апатъ, апої ші веdepea ачестꙋї monstpꙋ кꙋ окії съї mapї ші пътpꙋнzъtopї, кꙋ гꙋра sa d'o mъpime estpaopdinapъ, deskisъ ка o гроапъ a înгиці вieaца biktіmeлорꙋ sале ші în пъꙋнtpꙋ ачестеї гъpї, dinцiї tepiбілї акоперіці кꙋ o spꙋmъ fetidъ. Апої пе лîнгъ fopца mꙋskꙋларъ ковîршітoape, ачестꙋ animalꙋ катъ ажꙋtopꙋ ші în арборї ші блочї de petpi mapї, ка ꙋнꙋ пꙋнкtꙋ de spipжinipe, spre a пꙋтеа zdpoбі oaseлe biktimeї sале maї кꙋpîndꙋ ші maї sigꙋpꙋ.»

Шарпеле Boa se ціне în ценере askꙋnsꙋ în еарбъ mape, în tꙋfiшꙋ saꙋ în каверне. Aічї елꙋ aштептъ кꙋ perъбdape прада sa, пе каре s'арꙋnкъ кꙋ pepeziчіꙋнеа ꙋнеї sъцеате. Întîmплîndꙋ-se къ a лipsitꙋ skопꙋлꙋ съꙋ, saꙋ къ n'a înвелітꙋ tokmaї прада, totꙋ пꙋ пердe ръбdapea; акꙋmꙋ se tipaште кꙋ o foapte mape pepeziчіꙋне, фъкîndꙋ sъpітꙋpї foapte mapї, înoатъ în апъ ка ꙋнꙋ пеште, se агаць пîнъ ла вîpфꙋлꙋ арборілорꙋ ші пꙋ se лacъ de a goni biktima sa, каре maї пічї odatъ пꙋmaї skапъ. Елꙋ гонеште mꙋлтꙋ maimꙋца каре totꙋ se aфлъ în ачеастъ клimъ калdъ, dap ші oamenії, maї кꙋ seamъ negpi (арабї) sîntꙋ foapte sꙋпꙋшї гonipeї лорꙋ. Елꙋ e în stape a înгиці maї mꙋлцї oamenї вії ꙋнꙋлꙋ dꙋпе алтꙋ! Dapꙋ ші dꙋпе карпеа de пеште e foapte лакꙋmꙋ. Însъ кîndꙋ шарпеле atакъ ꙋнꙋ biволꙋ saꙋ ꙋнꙋ червꙋ каре este преа mape d'a пꙋтеа intpa în гꙋра лꙋї, atꙋнчї шарпеле, dꙋпе че îї a sdpoбitꙋ oaseлe прін пpesiꙋне ші 'лꙋ a omopitꙋ, варсъ peste dînsꙋлꙋ o spꙋmъ fetidъ (împꙋціtъ) каре skoa e din stomакꙋлꙋ съꙋ, spre a пꙋтеа mꙋia корпꙋлꙋ

animalȣлȣĭ moptȣ̆, ши atȣnчĭ este елȣ̆ în stape a anъsa пе корпȣлȣ̆ aчestȣĭ animaлȣ̆ întp'atîta, în кîtȣ̆ съ fакъ ка о skîndȣръ шi акȣmȣ̆ 'лȣ̆ în-rite. Dȣпе че а mînкatȣ̆ о asemenea mînкape копioasъ, ръmîne 3—4 zile nemiшкatȣ̆, ка moptȣ. În timпȣлȣ̆ aчesta se faче diџestiȣnea ла dînsȣл în stomaкȣ, пе ȣрmъ варsъ afаръ пелеа, пъpȣ шi oaseле: акȣmȣ̆ mînкаpea s'аȣ̆ diџepatȣ бine шi шаpпеле ръmîne mai мȣлte лȣnĭ (3—4 лȣnĭ) fъръ mînкаpe пînъ eаpȣ̆ skimбъ пелеа, atȣnчĭ iap îĭ вine noftъ de mînкаpe.

Kîndȣ̆ skimбъ пелеа, skoate пе чеа веке în-tpeaгъ кȣmȣ̆ skoatemȣ̆ noĭ о кътаmъ мȣpdapь. Aчeastъ пеле este ȣnȣ̆ обжекtȣ̆ пречiosȣ̆ de кȣ-piozitate шi кiapȣ̆ de венерaцiȣnĭ; къчĭ, прекȣmȣ̆ amȣ̆ zisȣ̆, мȣлцĭ попȣлĭ adopezȣ̆ aчestȣ̆ animaлȣ̆ ка о diвinitate. Antiчi еџiптенĭ аȣ̆ adopat

Boa Constrictor saȣ̆ реџеле шерпiлорȣ̆.

мȣлцĭ sекoлĭ asemenea ȣn шарпе d'aчestȣ̆ џenȣ̆ sȣбȣ̆ nȣmipea de *Tifonȣ̆* (asta este Баал-це-fonȣ̆ nȣmitȣ̆ în sакра skpintȣръ) aчestȣ̆ animaлȣ̆ авеа temплȣлȣ̆ sъȣ̆ шi попiĭ sъĭ, каpe îĭ ofepa felȣpimĭ de вiktime шi кiapȣ̆ вiktime ȣmane.

Шарпеле Boa tpъeшte foapte мȣлtȣ̆ însъ nȣ se шtie пînъ акȣmȣ̆ esaktȣ̆ кîцĭ anĭ tpъeшte; елȣ̆ nȣ adoapme eapna ка шерпiĭ în клimeле noastpe, къчĭ елȣ̆ tpъeшte în niшte клime ȣnde nȣe iapnъ. Елȣ̆ se îmпеpекеазъ шi пȣne oaо ка чеĭ-лaлцĭ шерпĭ шi animaле овinape, însъ, s'a обsepвatȣ̆ къ, oȣeле saле sîntȣ̆ foapte miчĭ în рапортȣлȣ̆ мъpimeĭ корпȣлȣĭ sъȣ̆, къчĭ aȣ̆ о мъpime nȣmaĭ de doȣ̆e цолȣpĭ. Eatъ о idee de aчestȣ̆ tipitopȣ̆ tepiбелȣ̆, nȣmitȣ̆ кȣ dpeптȣ̆ кȣвîntȣ̆ реџеле шерпiлорȣ̆.

Іџіепа попȣларъ.

Лекцiȣпеа IX. (ȣрmаре)

Desпре diferitele înflȣinце каре аȣ înflȣatȣ asȣпра sъnъtъцеї шi formъреї караkтерелорȣ партiкȣларе але оаменiлорȣ.

Domniлорȣ.

2). Kîndȣ къsъtoрiiле ръmînȣ mърџinite în sînȣлȣ ȣнеї famiлiї, atȣnчї toate defeкtele eрeditaрe ale familieї se desвoaлtъ înкъ maї mȣлtȣ, шi se înръdъчineazъ întр'atîtȣ, în kîtȣ nȣmaї noate fi stîрnite; totȣ asemenea se ȣрmeazъ kîndȣ o рasъ de oamenї ръmîne eksклȣzivъ mȣлte sekoле în рrivinцa къsъtoрieї. Ȣnȣ esemплȣ foaрte fрaпantȣ каре se рaпorteazъ ла ачеаstъ fanтъ, îлȣ гъsimȣ, ziче doktorȣлȣ Lalemandu, în aрistokраціea sпanioaлъ; ачеаstъ aрistoкрацie каре, din timпȣлȣ лȣї Ferdinantȣ de Aрaгonȣ, бirȣitorȣлȣ Maȣriлорȣ, n'aȣ вrȣtȣ sъ se рȣdeaskъ кȣ alte famiлiї neaрistoкрatiче, a ажȣnsȣ în рrivinцe fisikъ ла o mare degradaцiȣne. Maї toцї noбiлї шi чеї marї din Isпania sîntȣ akȣmȣ oamenї miчї шi debiлї; din kontра вedemȣ în Aнглia ȣnde рasa бirȣitoare (Normanzї) de o riцinъ romanъ, s'a amestekatȣ кȣ рasa бirȣitъ (Saksonї de oriцinъ џermanъ) шi aрistoкрацiea în toate zilele ȣрmeazъ a лȣa ȣn kontingentȣ nȣoȣ din класеле плебeine, аколо totȣ попȣлȣлȣ шi kiar aрistoкрацiea se бȣкȣръ d'o konstitȣцiȣne fisikъ foaрte бȣnъ.

3). Kîte odatъ кȣaлitъцiле шi defekteле ereditare saрȣ neste o џeneraцiȣne шi se arъtȣ din noȣ ла џeneraцiȣnea a treia, kîte odatъ sare din лinia dreaптъ în лinia лateraлъ шi aша вedemȣ de mȣлte orї къ neпoцiї seamънъ mȣлtȣ кȣ ȣnkiї din partea mȣmeї лорȣ (fraтеле mȣmeї).

4). În џeneraлȣ, бъieцiї seamънъ кȣ mȣma шi feteле кȣ tatълȣ, aпoї daкъ întр'o famiлie se aflъ бъieцї шi fete, atȣnчї e remarкaбiлȣ kîtȣ de mȣлtȣ seamънъ feteле кȣ tatълȣ шi бъieцiї кȣ mȣma.

5). Daкъ naskȣ кoпiї din пъrinцї de karakteре diвerse, atȣnчї вedemȣ къ кȣ kîtȣ кȣaлitъцiле кoрпoрaле але ȣnȣї кoпiлȣ seamънъ maї mȣлtȣ кȣ але ȣnȣia din пъrinцї, кȣ atîtȣ кȣaлitъцiле sпiritȣaле seamънъ maї mȣлtȣ кȣ але челȣї-лaлtȣ din пъrinцї.

6). Kîndȣ se amesteкъ doȣe рase dintр'o sneцъ de fiinцe însȣfлeцite (omȣ шi animaле), dintre каре fie-каре are кȣaлitъцї preцioase, atȣnчї proџenitȣra (кoпiлȣл) лорȣ mошtenewte кȣaлitъцiле челе бȣne din amîndoъ рaseле; вa se zikъ къ printр'ачеstȣ крȣчiamentȣ aлȣ рaseлорȣ, рasa s'a îmбȣnътъцitȣ; din kontра, kîndȣ doъ рase ordinare але ȣнеї sneцe se amestekȣ, atȣnчї proџenitȣra este maї rea de kîtȣ fiemi-каре рasъ пъrinteaskъ. Ast-feлȣ s. e. amestekarea de рasa Indieniлорȣ sълбaticї din Amerika кȣ рasa negriлорȣ din Afrika, a prodȣsȣ o џeneraцiȣne de oamenї foaрte degradaцї în рrivinцa кȣaлitъцiлорȣ fisiче шi moraле; din kontра, крȣчiamentȣл каiлорȣ araбeштї aвîndȣ кȣaлitъцї preцioase, însъ fiindȣ miчї ла trȣпȣ, кȣ ieniле Џermanieї fiindȣ d'o fъптȣръ пȣternikъ шi mare, a prodȣsȣ рasa вestitъ a каiлорȣ englesewtї каре sîntȣ marї шi maї пȣterniчї de kîtȣ каiї џermanї шi aȣ totȣ de odatъ forma eлegantъ шi iȣцeaлa каiлорȣ araбeштї.

Din челе esпȣse пînъ aiчї ese ка resȣлtatȣ praktikȣ къ, nȣ nȣmaї къ e datoriea чеа maї sakръ пentrȣ ȣnȣ tînърȣ de konшtiinцъ kîndȣ вa sъ se însoare, orї o tînъръ sъ se mъrite, sъ кaȣte ка soцia orї soцȣлȣ лорȣ sъ nȣ aiбъ nalimї ereditare, къчї aлmintreлea, къsъtoria arȣ fi кaȣsa nenoroчireї кoпiiлорȣ, каре вorȣ naшte кȣ ачеste defekte ereditoare, шi вorȣ petreче o вiaцъ miseraбiлъ, aкȣsîndȣ пe пъrinцiї лорȣ de че 'ia пъskȣtȣ ка sъ sȣfere întр'atîta; darȣ este шi datoriea гȣвernelorȣ a nȣ îngъdȣi ка în mижлoкȣлȣ statȣлȣї sъ se fakъ o вatrъ de ръȣtъцї каре вa aрrinde în soчietate, ȣnȣ fokȣ nestinsȣ dȣпe mȣлte џeneraцiнї. Noї nedensimȣ пe ȣnȣ omȣ каре dъ fokȣ kaseї saле, fiindȣ-къ вatъmъ п'a aлtora, шi лъsъmȣ лiberȣ п'ȣnȣ oftikosȣ sъ se însoare, ка sъ prodȣkъ o џeneraцiȣne întreaгъ de oftikoшї!

II. *Înflȣinцa вîrstеї.*

În aлtъ лoкȣ amȣ arъtatȣ къ, mortaлitatea чеа maї mare, se ȣрmeazъ în tinereцea чеа maї frageдъ, пe ȣrmъ skade gradȣлȣ mortaлitъцеї пînъ ла вîrsta de 8 пînъ ла 10 anї; пe ȣrmъ

ръmîne кiџĭ-ва anĭ statopnicъ, пе ȣpmъ iapȣ̆ кpeште кȣ вîpsta. Ачеsta este pezȣлtatȣлȣ̆ чеpчетърiлорȣ̆ statistiче. Dintp'ачеstȣ̆ pezȣлtatȣ̆ ese o леџe de пробабiлitatea вieџeĭ пentpȣ opĭ че вîpstъ în fie-каpe џapъ. S. e. în Белџiеа aчеastъ леџe a пробабiлitъџeĭ saȣ̆ пропорџiȣnea пentpȣ ȣnȣ̆ omȣ̆ fiindȣ̆ de вîpsta de 41 anĭ, se espimъ прin fpакџiȣnea $^1/_{57}$, adeкъ din 57 de oamenĭ toџĭ fiindȣ̆ d'o вîpstъ de 41 anĭ, *tpeбȣe* sъ moapъ ȣnȣлȣ̆ în anȣлȣ̆ aчеsta. *)

În Енглitepa, попȣлаџiȣnea este компȣsъ de 64 ла sȣtъ de oamenĭ tinepĭ de ла ȣnȣ̆ anȣ̆ пînъ ла 30, mi de 36 ла sȣtъ nȣmaĭ de oamenĭ maĭ бъtpînĭ de кîtȣ̆ 30 de anĭ.

În Пpȣsia, npedominenџa tinepimeĭ în попȣлаџiȣne, este înкъ maĭ mape, къчĭ a tpeia пapte (45 прочente) a попȣлаџiȣneĭ konsistъ în копiĭ каpe абia aȣ̆ ажȣnsȣ̆ ла вîpsta de 14 anĭ, пе кîndȣ̆ nȣmaĭ 6 ла sȣtъ se aфлъ аколо oamenĭ maĭ бъtpînĭ de кîtȣ̆ 60 de anĭ.

Dȣпъ вestitȣлȣ̆ *D. Каспеpȣ̆* din Бepлinȣ̆, mopȣ̆ аколо dintp'o 100 de копiĭ пъsкȣџĭ în anȣлȣ̆ aчеsta, кiapȣ̆ în anȣлȣ̆ d'întiiȣ̆ 28 копiĭ; аша dap dintpe ачеmtĭ 100 de копiĭ, ажȣnгȣ̆:

72 ла o вîpstъ de ȣn anȣ̆.
55 ажȣnгȣ̆ ла вîpsta de 7 anĭ (вîpsta skoaлeĭ.)
52 „ „ 15 „ (fineлe edȣкаџieĭ.)
50 (ла бъеџĭ „ 20 „ (konspenџiȣne miлitape.)
44 (oamenĭ) „ 28 „ (tepmenȣл късъtopieĭ ла бъpбаџĭ.)
49 (femee) „ 22 „ (tepmenȣл късъtopieĭ пе femee.)
34 . . . . . . 40 „ (чеа maĭ mape desвoлtape корпȣлȣĭ.
28 . . . . . . 50 „ (îначеnȣtȣл deskpesчеpeĭ пȣtepiлор.) ші
10 nȣmaĭ ажȣnгȣ̆ ла вîpsta de 70 anĭ.

Аша dap вedemȣ̆ npintp'aчеste konsidepaџiȣnĭ statistiче, къ tinepeџea fpaџetъ ші вîpsta naintatъ sъ aseamъnъ mȣлtȣ̆ în npiвinџa moptaлitъџeĭ, însъ къ moaptea este чеа maĭ pedȣtaбiлъ, пentpȣ пepioada de ла ȣnȣ пînъ ла 7 anĭ, къчĭ dintp'o sȣtъ de копiĭ пъsкȣџĭ astъzĭ, neste 7 anĭ ръmîne nȣmaĭ 55 dintp'înшiĭ.

Боалеле sîntȣ̆ maĭ iȣџĭ (акȣte) пepiкȣлoase ші skȣpte în tinepeџe; în бъtpîneџe sîntȣ̆ înчеte (кponiче), пе пepiкȣлoase, dapȣ̆ лȣnџĭ.

III. *Înfлȣinџa sекsȣлȣĭ.*

Sекsȣлȣ̆ femeeskȣ̆ se бȣкȣpъ nȣ nȣmaĭ în tinepeџea fpaџetъ, dap ші maĭ пе ȣpmъ, d'o moptaлitate mȣлtȣ̆ maĭ mикъ de кîtȣ̆ ачееа a sекsȣлȣĭ maskȣлinȣ̆.— Femeiле ажȣnгȣ̆ ла o бъtpîneџe mȣлtȣ̆ maĭ naintatъ de кîtȣ̆ бapбаџiĭ. Însъ aчеasta se ȣpmeazъ nȣmaĭ în џъpiле, ȣnde e oбiчеiȣ̆ ка пaptea femeeъskъ sъ nȣ iaȣ̆ пapte ла nichĭ o ostepeaлъ ла каpe sîntȣ̆ sȣпȣшĭ бъpбаџĭ прin позiџiеа лорȣ̆ soчiaлъ, de ачееа ла femeeле din opaше, moptaлitatea e mȣлtȣ̆ maĭ mикъ de кîtȣ̆ ла femeeле din sate, каpe mȣnчеskȣ̆ пе кîmпȣ̆ întokmaĭ ка бъpбаџĭ, апоĭ sîntȣ̆ sȣпȣse ші ла mȣлte aлte împpeџiȣpъpĭ пepiкȣлoase s. e. ла fачеpea копiiлорȣ̆, ȣnde прin sate гъseskȣ̆ nichĭ ȣnȣ̆ ажȣtopȣ̆ paџionaбiлȣ̆.

În Пpȣsia ші Saksonia din 31 ші 32 локȣitopĭ бъpбаџĭ, moape *ȣnȣлȣ̆* пе anȣ̆, eapȣ̆ întpe femeĭ din 35 ȣna nȣmaĭ.

Кȣ toate aчеstea, în npiвinџa infлȣinџiлорȣ̆ mopaле, în ачееа че se papoptezȣ̆ ла sanitate, sекsȣлȣ̆ femeeskȣ̆ e maĭ mȣлtȣ̆ faвopitȣ̆ de кîtȣ̆ sекsȣлȣ̆ къpбъteskȣ̆.

Бъpбatȣлȣ̆ npezintъ inteлiџenџa, femeea npezistъ simџipea; бъpбatȣлȣ̆ ape ideĭ adînчĭ ші meditatiве, femeea nȣ гîndeште mȣлtȣ̆, dap npintp'ȣnȣ̆ taktȣ̆ пъskȣtȣ̆ întpînsa, npintp'o simплъ вedepe ші o simплъ simџipe, înџeлeџe ші апpofondeazъ лȣкpъpĭ maĭ mȣлtȣ̆ de кîtȣ̆ noĭ бъpбаџiĭ кȣ toate гîndipiле noastpe. Бъpбatȣлȣ̆ e капабiл ла ostenелĭ mapĭ, ла sakpifiче epoiче, însъ tpeбȣe sъ fie skȣpte, къчĭ пepde ръбdape dakъ џinȣ̆ mȣлtȣ̆; din kontpa femeea nȣe капабiлъ ла sakpifiче epoiче ші бpiлiante, însъ este капабiле ла sakpifiче dȣpaбiле, къчĭ ea nȣ пepde ръбdapea аша лesne ка бapбatȣлȣ̆. Апоĭ ші în npiвinџa sȣfepinџелорȣ̆ fisiче, femeeле sîntȣ̆ mȣлtȣ̆ maĭ ръбdъtoape de кîtȣ̆ noĭ; ȣn бъpбatȣ̆ n'ap f în stape a sȣпopta dȣpepiле fачеpeĭ; кîndȣ̆ ȣnȣ̆ бapбatȣ̆ ap пepde atîtȣ̆ sînџe кîtȣ̆ sъ întîmплъ кîte odatъ ла femee dȣпъ fачеpe, (emopagie din

*) Nota. Este ші ла noĭ o opiniȣne попȣлapъ: къ dakъ 13 oamenĭ шadȣ̆ ла o masъ, tpeбȣe sъ moapъ ȣnȣлȣ̆ dintp'înшiĭ în anȣлȣ̆ aчеsta. Dȣпъ штiinџa statistiчeĭ, aчеastъ opiniȣne nȣmaĭ atȣnчĭ ap fi fostȣ̆ adeвъpatъ, dakъ fie-каpe d'aчештĭ 13 конвiвĭ, aȣ̆ o вîpstъ de 71 de anĭ, nȣmaĭ atȣnчĭ tpeбȣia sъ moapъ ȣnȣл dintp'înшiĭ în anȣл aчеsta.

milpa) ap mѕpi negreшitѕ; ѕn бъpбatѕ kîndѕ n'a dopmitѕ o noanпe, este foapte depanџatѕ; e neste пѕlinџъ ка sъ ръmîie doъ tpeĭ nonџĭ, пе pîndѕ neadopmitѕ лîngъ ѕn болnaвѕ, dap de kîte opĭ femeea ръmîne чinчĭ, шase шi kiap zeчe nonџĭ лîngъ natѕлѕ ѕneĭ fiinџe iѕбite! În лѕme гъsimѕ kîte odatъ fiinџe d'o natѕpъ miksтъ, adeкъ o femee кѕ кapaкtepѕ de бapбatѕ, шi ѕn бapбatѕ кape кѕ dpenтѕ кѕвîntѕ ap пѕtea sъ noapte fѕstъ; maĭ totѕ-d'aѕna ла aчeste fiinџe eкѕiвoкъ шi înfъџiшapea esтepioapъ apatъ, къ aiчĭ natѕpa a fъкѕtѕ oape-кape konfѕsiѕne în лѕкpѕpiлe eĭ.

Este o împpeџiѕpape foapte intepesantъ, adeкъ къ toate estpemeлe ле гъsimѕ în natѕpa femeeĭ. Бѕnъtatea чea maĭ înџepoasкъ, pъѕtatea чea maĭ infepnaлъ; *miлa dibinъ*, кѕ кpѕzimea monstpѕoasъ; блîndeџea fъpъ mapџine лîngъ fѕpia diaволiкъ; bipтѕtea ideaлъ кѕ o desfpînapo skîpбoasъ; toate aчeste estpeme ле гъsimѕ пѕmaĭ în seksѕлѕ femeeskѕ. Aчestѕ seksѕ пѕmaĭ a пѕtѕtѕ npodѕчe o *Лѕкpeџie* шi o *Mesaлinъ*; aчestѕ seksѕ пѕmaĭ a пѕtѕtѕ însпipa apta antiкъ de ideea ѕneĭ Venus, ideaлѕлѕ fpѕmѕseџeĭ ѕmane, шi de ideea ѕneĭ *Furii*, кape este în infepnѕ кeap snaĭma diaволeлopѕ.

Komѕnikaџiѕnĭ шtiinџifiчe miчĭ.

Infлѕinџa пeлeĭ asѕпpa sъnъtъџeĭ.

O infлѕinџъ foapte mape ape кѕлtѕpa пeлeĭ asѕпpa sъnъtъџeĭ omѕлѕĭ; къчĭ пeлea fiindѕ кѕpatъ, atѕnчĭ, esaлaџiѕniлe кopпѕлѕĭ se ѕpmeazъ întp'ѕnѕ modѕ pegѕлatѕ шi eskpeџiiлe, кape tpeбѕe sъ easъ din кopпѕ, esѕ fъpъ împiedikъpĭ шi кopпѕлѕ pъmîne totѕ-d'aѕna sъnъtosѕ; de aчeea бъiлe dese sîntѕ foapte neчesapie pentpѕ a пъstpa sъnъtatea.

Ppintp'aчestea пѕtemѕ sъ ne înкinѕimѕ къ daкъ пe d'o napte, întъpipea кopпѕлѕĭ npin apъ peчe este бѕnъ, fiindѕ-къ îлѕ пъstpeazъ d'a nѕ fi sѕпѕsѕ ла бp'o pъчeaлъ, iapѕ пe d'aлta, daкъ este esaџepatъ stpînџe npea mѕлtѕ popi пeлeĭ, împiedikъ tpansпipaџiѕne nopmaлъ шi npin ѕpmape este бътъmъtoape.

O faџъ neкѕpatъ, difepite eksanteme (бѕбe) пe кopпѕ, o poшaџъ пe oбpasѕ шi maĭ кѕ seamъ ѕn nas poшѕ (nasѕ d'apamъ) sîntѕ konseкѕenџiлe ѕneĭ negлiџipe a кѕpъџeniеĭ пeлeĭ.

Fiindѕ къ am вopбitѕ sѕs шi desпpe кълdѕpa odъiлopѕ iapna, tpeбѕe sъ adъogъmѕ, къ пe лîngъ aчeste soбe ap fi бine sъ fie în fie-кape odae de iapnъ шi ѕnѕ feлѕ de шemine saѕ шi mopiшчĭ în fepestpi ка npintp'aчeasta sъ se кѕpъџe totѕ mepeѕ aepѕлѕ кaseĭ.

Dapѕ пѕmaĭ o кълdѕpъ eкѕaлъ este mijлoчitoape ка sъ *npefipe пъpџiлe кopпѕлѕĭ* neîncetatѕ asimiлindѕ пъpџĭ пѕoĭ шi dîndѕ afapъ npin esaлaџiѕne пъpџiлe вeкĭ *stpiкate кape пѕmaĭ notѕ sepвi кopпѕлѕĭ*, anoĭ шi miшкapea mѕшкiлopѕ este шi ea d'o impoptenџъ mape ла aчestѕ sfîpшitѕ, de aчeea o metodъ џimnastiкъ бѕnъ npin кape toџĭ mѕшкiĭ кopпѕлѕĭ sîntѕ пѕшĭ aлtepnatiбe ла o miшкape sistematiкъ, este o metodъ foapte foлositoape *кopпѕлѕĭ*. Плimбapea пe жosѕ saѕ кълape пe ѕnѕ kîmпѕ fpѕmos, ѕmблapea în tpъsѕpъ dapѕ nѕ întp'ѕnѕ modѕ ostenitopѕ, sîntѕ foapte faвopaбiлe ла aчestѕ sfîpшitѕ. Anoĭ kîndѕ плoae afapъ шi este ѕnѕ timпѕ ѕpîtѕ, кeapѕ a*tѕnчĭ noate чine-вa гъsi a кasъ nimte esepџiĭ de* miшкape кape вopѕ џine лoкѕ de плimбъpĭ în aepѕ; aste sîntѕ жoкѕ de бiлeapdѕ pentpѕ бapбaџĭ шi жoкѕ de бaлonѕ шi aлte asemenea pentpѕ dame.

Fie-кape omѕ sъ nѕ negлiжeasкъ eskpeџiiлe кopпѕлѕĭ *npin кanaлѕлѕ intestinaлѕ*, de aчeea sъ nѕ sѕfepe ка sъ aiбъ înfpaksis mѕлte ziлe. Ѕnѕ пaxapѕ de aџъ peчe бъѕtѕ diminеaџa dѕпe skѕлape din patѕ, ѕnѕ пaxapѕ de kafee кѕ лapte, dѕпe aчeasta noame s. e. npѕne fepte ла masъ, вopѕ fi maĭ totѕ-d'aѕna *în stape a npodѕчe fieш-къpѕia eшipĭ afapъ tpeбѕinчioase de toate ziлeлe.*

Naџiѕniлe вeкĭ, adeкъ Eлeniĭ шi Pomaniĭ aѕ џinѕtѕ în mape onoape кѕлtѕpa пeлeĭ, шi astѕ-feлѕ aѕ ajѕnsѕ atѕnчĭ a desвoлta fpѕmѕseџea кopпѕлѕĭ шi sъnъtatea лѕĭ întp'ѕnѕ modѕ aбia oбiчnѕitѕ astъzĭ.

Nina de Lenclos 'шĭ a spълatѕ în toate ziлeлe кopпѕлѕ sъѕ кѕ apъ peчe шi a ajѕnsѕ ла o вîpstъ de optѕ-zeчĭ de anĭ шi fiindѕ кeapѕ ла шapte-zeчĭ de anĭ, a fostѕ шi atѕnчĭ o femee foapte fpѕmoasъ кeap шi npimejdioasъ; apѕ fi npea бine ка dameлe noastpe sъ nѕ ѕite aчestѕ esemплѕ d'o fpѕmѕseџe лѕngъ datъ de кътpe вestita Nina de Lenclos.

Tipъpit în Tipografia Кoлeџiѕлѕĭ Sf. Saвa.